

BROEDVOGELINVENTARISATIE ANNA'S HOEVE 1995.

Willem van der Waal

In het voorjaar van 1995 vroeg Martin Melchers mij om de 'Anna's Hoeve' op het terrein van de Universiteit van Amsterdam te inventariseren. Dit vroeg hij niet als privépersoon maar als medewerker van het Bureau Stadsecologie van de Gemeente Amsterdam. Dit bureau was op zijn beurt weer gevraagd door RWS, dat staat voor Riool en Waterhuishouding Amsterdam. De RWS deed een onderzoek naar het aanleggen van een zogeheten Ecolint, een groene strook die zich door Amsterdam slingert om de groene gebieden met elkaar te verbinden. De dieren zouden van dat lint gebruik moeten maken om de door bebouwing geïsoleerde populaties te verbinden, zodat er geen tot uitsterven gedoemde restpopulaties zouden ontstaan. RWS wilde in het bijzonder weten of de Kleine Karekiet in het Anna's Hoevegedeelte van het Eco- of Groene Lint voorkomt. Aldus luidde het verzoek aan het Bureau Stadsecologie, door mij ook wel het Bureau Stervensbegeleiding Natuurgebieden genoemd. Dit omdat Stadsecologie meestal moet vaststellen hoe waardevol een gebied is, waarna het vervolgens wordt vernietigd. Als voorbeelden kunnen dienen het Van Zutphenpark, het IJmeer en nu ook het Elzenbos aan de ingang van het Amsterdamse Bos. Later kan men dan aantonen dat er op de plek waar nu geen natuur meer is ooit een rijke planten- en dierenwereld bestond. Ook de Anna's Hoeve zal in de toekomst wel grote veranderingen ondergaan, mede gezien de plannen de directe omgeving snel te ontsluiten.

Maar vooruit, inventariseren dan maar: Martin Melchers kan ik niets weigeren. Het terrein ligt tussen Kruislaan, Oosterringdijk, Zeeburgertunnelweg en rangeerterrein Watergraafsmeer. De Anna's Hoeve is 49 hectare groot en eenderde van het terrein wordt door gebouwen, proeftuinen en kassen in beslag genomen. Nog eens eenderde beslaat slootjes en weilanden waarop enkele paarden grazen. De rest bestaat uit een groot en vooral saai grasveld met een windsingel, waarin diverse struik- en boomsoorten groeien. Centraal ligt het hoofdgebouw van de faculteit Biologie. Het mooiste en meest karakteristieke gebouw is de oude Anna's Hoeve zelf. Deze oude boerderij met zijn hoge en oude bomen en de daaraan grenzende tuinen en boomgaarden, vormt het meest vogelrijke gedeelte van het terrein.

Vanaf het hoger gelegen rangeerterrein konden goed de weidevogels worden gekarteerd zonder al te veel onrust te zaaien in het kleine polderrestant. De sloten komen allemaal uit in een meertje dat verdwijnt in een ringsloot, die op zijn beurt eindigt bij een gemaal dat het poldertje droogmaakt. Dit gemaal ligt

De vogelsoorten.

Hieronder volgt een lijst van vogelsoorten en het aantal territoria, dat werd vastgesteld met behulp van de uitgebreide territoriumkartering.

Kraakeend: 4 territoria.

Op 20-6 werden twee paar met jongen gezien.

Wilde Eend: 4 territoria.

In het meertje, de ringsloot en bij de Anna's Hoeve.

Slobeend: 1 territorium

Een paar met twee jongen in een sloot met overhangend gras in het poldertje.

Kuifeend: 2 territoria.

2 paar met jongen in het meertje.

Torenvalk: 0-1 territoria.

In de hoge Iepen bij de Anna's Hoeve werd langdurig gebaltst en geroepen, maar broeden werd niet vastgesteld. De Torenvalk broedde wel in het naastgelegen Flevopark.

Fazant: 2 territoria.

Op het talud van de ringweg fourageerden regelmatig mannetjes. Bij de voormalige volkstuin stootte ik een keer op twee vrouwtjes met kuikens.

Waterhoen: 7 territoria.

In de rietkragen en op overhangende takken van de voormalige volkstuin.

Meerkoet: 4 territoria

De territoria bevonden zich in de rietkraag van het meertje.

Scholekster: 5 territoria

In de weilanden.

Kievit: 6 territoria

In de weilanden.

Grutto: 3 territoria

In de weilanden.

Tureluur: 2 territoria

aan de slootkanten van de weilanden.

Holenduif: 2 territoria.

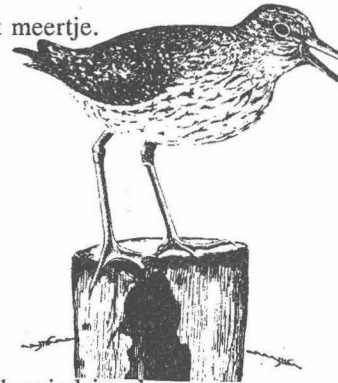
Beide naast de Anna's Hoeve.

Houtduif: 3 territoria.

Twee in de tuinen bij de Anna's Hoeve en een in de windsingel.

Koekoek: 2-4 territoria.

Een lastige soort. Een mannetje had zijn territorium in de oude volkstuin, maar vloog regelmatig over het rangeerterrein naar de sportvelden. De tweede riep steeds vanaf het talud van de Zeeburgertunnelweg, maar deed dat ook vanuit de bomen in Diemen. De twee overige regelmatig vanuit de windsingel

en de Wilgenbosjes bij het gemaal.

Graspieper: 1 territorium.

In het saaie grasveld tegen de weilanden.

Witte Kwikstaart: 5 territoria.

Keurig verdeeld over het terrein.

Winterkoning: 21 territoria.

Klein Jantje als kampioen onder de broedvogels. Eens afwachten hoe deze de pittige winter van 95/96 overleeft.

Roodborst: 3 territoria.

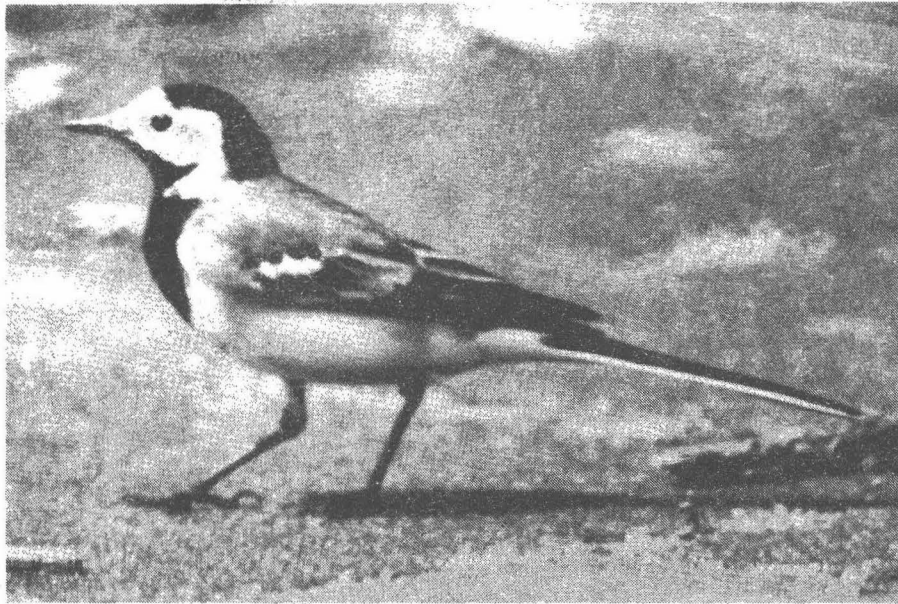
Op de geschikte plekken, zoals half open bossages met ondergroei.

Zwarte Roodstaart: 0-1 territoria.

Broeden werd vastgesteld op het rangeerterrein, maar precies op de grens van het gebied bevond zich een zangpost.

Merel: 16 territoria.

Brons voor de Merel. Waar je denkt "Dat is een goede Merelplek", daar vind je hem dus.

De Witte Kwikstaart (foto C. Marx)

Zanglijster:

Hoge bomen met ondergroei, aan het gras grenzend, waren prima Zanglijster-plekken.

Rietzanger: 1 territorium.

In een verland rietstuk in de zuidoost-hoek van het meertje.

Bosrietzanger: 9 territoria.

Werden geturfd in de zandige stukken voornamelijk langs het talud, waar de combinatie riet/wilgenopslag het ideale habitat bleek te zijn voor deze voortreffelijke imitator.

Kleine Karekiet: 19 territoria.

Zilver voor deze aandachtsoort! Het zal een nek aan nek race worden in 1996 met de Merel. En nu maar hopen dat het in de Zuidelijke Sahel niet wintert. Alle territoria bevonden zich in het riet van de sloten en het meer

Spotvogel: 1 territorium

In de siertuin van de Anna's Hoeve.

Grasmus: 6 territoria.

In de struiken langs het talud en bij de voormalige volkstuin.

Zwartkop: 8 territoria.

Keurig verdeeld over het terrein.

Tjiftjaf: 11 territoria

Hoge bomen vangen veel wind maar bevatten ook veel Tjiffen.

Fitis: 11 territoria

Precies het tegenovergestelde van de Tjiftjaf: de Fitis houdt het laag.

Pimpelmees: 2 territoria

Bij de Anna's Hoeve.

Koolmees: 6 territoria

Over het terrein verdeeld.

Boomkruiper: 3 territoria

Alle in oude en hoge bomen bij de Hoeve, het Veerhuis en de voormalige volkstuin.

Gaai: 1 territorium

In de windsingel.

Ekster: 2 territoria

in de hoge bomen bij het Veerhuis en de Anna's Hoeve.

Zwarte Kraai: 2 territoria

Als bij de Ekster.

Spreeuw: 6 territoria

Alle onder de dakpannen van de Anna's Hoeve en de bijgebouwen.

Huismus: 12 territoria

Ook de Huismus was onder de pannen.

Ringmus: 11 territoria

Verrassend veel en allemaal in en rond de knotwilgen en oude fruitbomen rond de Anna's Hoeve, waar zij veel holtes vonden.

Groenling: 5 territoria

In de parkachtige tuinen van het terrein.

Putter: 2 territoria

Eén territorium bij het Veerhuis en één bij de kassen.

Rietgors: 2 territoria

In de rietkraag aan het meertje.

Overige soorten.

Aalscholver: deze komt regelmatig op bezoek om zijn verenpak te drogen.

Vissende Aalscholvers werden er niet gezien.

Bergeend: gezellig of ongezellig, dat kwam deze eend even bekijken. Een inspectie wees uit dat er geen holen te vinden waren en het daarom niet gezellig en geschikt was, en daarom verdween de sort weer.

Wintertaling: 17 paar in het vroege voorjaar deden hopen op een broedgeval, maar op 26-4 waren alle Wintertalingen gevlogen.

Bruine Kiekendief: deze kwam regelmatig vanaf de Diemerzeedijk jagen, soms met succes. Een kievit-pul, kuikens van wilde eenden en meerkoeten verdwenen hoog door de lucht naar hongerige kiekenkuikens.

Boomvalk: deze snelle jager broedde waarschijnlijk in het Sportpark

Watergraafsmeer en werd regelmatig jagend gezien.

Draaihals: Eénmaal, op 26-4-95, waargenomen langs de windsingel.

Halsbandparkiet: regelmatig overvliegend naar het Flevopark waar zich 1-2 broedparen bevonden. Het was een drukke vliegroute van en naar Frankendael en het Flevopark.

Braamsluiper: een zingende man op 26-4-95.

Kneu: diverse keren fouragerend waargenomen, na 18-6-95 niet meer.

Willem van der Waal

Binnenkadijk 274

1018 ZJ Amsterdam